

Alighogy befejeződött a temetés, Sneff érezte, hogy valami nincs rendben. A legapróbb jelekből is képes volt olvasni. Ezek többnyire kínos jeleneteket előztek meg, és, állapította meg Sneff, valahogy mindig a morbiditás démona kísértett bennük. „Annyit mondok, hogy temetés-kor a Móger-kert szelleme előbújik valamelyik öreg kriptából, aztán ki mondaná meg, hogy mi fog történni?“, így morfondírozott, hogy a félelmet elhessegesse magától, de csak azt érte el vele, hogy még több borzongás telepedett a lelkére. Ezt azonban nem bánta; szerette, ha libabőrös lett.

Mohai V. Lajos 49

TEMETŐI ADÓSSÁG

Egyszer, még 1987-ben rábízták, hogy egy távoli rokona temetésén nyomjon a sírásók kezébe százforintosokat. A dolog balul sült el. Túl sokáig mustrálta a gyászhuszárokat, és az akció bevégezetlen maradt, a pénz pedig hetekkel később is ott lapult az ünnepi öltöny belső zsebében. Meg is feledkezett volna róla, ha a nagybátyja nem ront rájuk egyik vasárnap délután. A mogorva rokon alig kapott levegőt a dühtől: „Elcsórtad a sírásók pénzét, te léhonda ökör“, süvöltött végig Sneffék házában. „Azok a dögök meg bosszúból rádöntötték a másik sírra a sírkövet, és darabokra tört!“ „Látod, gyerek még az ilyen kényes dolgokhoz! Nem akart rosszat, abban biztos lehetsz!“, keltek Sneff védelmére a szülei. Hiába, nem lehetett lecsillapítani a megdühödött rokont. „Alaposan elintéztél! Ha minden áron tudni akarjátok, kama-tostul kell fizetnem mindenért! Tízszer annyiba kerül a sírköves!“

Szó szót követett, és a patáliának családi harag lett a vége. Attól pedig évekre elmérgesedik a levegő a rokonságban.

Sneff aznap az utolsó cseppig kiitta a keserűség poharát. Átkozta gyáva-ságát, hogy nem mert szembezállni a nagybátyjával. Gyávaságát gyávasággal tetézte. Aztán tényszerűen megállapította, a temetésen bizony addig-addig ke-reste a megfelelő alkalmat, amíg szem elől tévesztette a sírásókat. De a bűnbánat nem segített rajta, hiába verdeste tehetetlenségében fél éjszakán át a párnát. Háborgott a lelke. Le sem hunyta a szemét, úgy nézett bele másnap a világba.

Nem tudta, mitévő legyen. Nagyokat sóhajtott mosakodás közben. A borotvával megvágta az állát, a timsót meg nem találta. Káromkodott, ami nem volt szokása. Cipelnie kell a szégyent, hajtogatta. De meddig? Törte a fejét, mert valahogy meg kell szabadulnia ettől a mázsás tehertől. Hiába ci-comázta, semmi, de semmi nem jutott az eszébe. Aztán hirtelen fény gyúlt: elmegy temetésekre, nézelődni, ácsorogni, elvegyülni a gyász népek közé, aztán vár az alkalmas pillanatra, és megadja, ami a sírásóknak jár. Majd leesik az álluk! Hátha ezzel kiegyenlíti a számlát.-

Sneff beváltotta a tervét. Szorgalmasan kezdett temetésekre járni, válogatás nélkül, akit csak a Mindenható magához szólított, Sneff őket mind elkísérte az utolsó útján. Fájdalmas arccal odasettenkedett a gyászolókhoz, akik közül néhányan feléje sandítottak, de mivel nem jöttek rá, honnan kellene ismerniük, figyelemre se méltatták.

A temetés kora délután történt, sűrű levegő derengett a sírok között, és az októberi homály elnyelte a gyászolók arcát. Mielőtt a sírgödörbe eresztették volna a koporsót, egy középkorú férfi kivált a gyászolók koszorújából, és ünnepélyes arccal szavalni kezdett; hivatalos versmondó lehetett, a fejfától kis távolságra állt meg, fekete felöltője lehúzta a vállát. Hajadonfőtt volt. Szavai harsonaként zúgtak a levegőben. *„Zengő érc vagyok és pengő cimbalom.”*

A szónoklat rövid ideig tartott. A temetői munkások dolguk végeztével visszaindultak a melegedőhelyiségükbe. Sneff agyán átfutott a gondolat, ez lehet az alkalmas a pillanat, hogy az adósságot lerója, és megszabaduljon végre a szégyentől. Kezét, benne a pénzzel, a zsebébe mélyesztette. Mintha paraszat tartott volna a markában. Ez az érzés mit sem változott az évek hosszú során át, amióta temetésekre járt. De az elhatározásában, mely minden temetés alkalmával újra megszületett, rendre elbátortalanodott, elszégyellte magát, sarkon fordult, és gyors léptekkel a temetőkapu felé vette az irányt.

Most azonban a háta mögött történt valami szokatlan.

A sírkerten sikoltás söpört végig. A fülsiketítő hang az özvegyé volt. A gyászolók sora addigra már a Hidegházhoz ért. Néhányan visszafordultak, hogy lássák, mi történik. Tekintetükkel az özvegyet keresték, aki kísért szemmel, zavarodottan a retiküljében kotorászott, élenken gesztikulálni kezdett, majd odafordult az egyik mellette álló férfihoz, és öklével ütni kezdte a mellét. Sneff látta, hogy a haragja nem ellene irányult. Közelebb ment a kis csoportosuláshoz. A szertartás végén történhetett valami, a kínos jelenet annak a következménye lehet, gondolta.

Ahogy közelebb és közelebb húzódott a családhoz, suttogásokból a váratlan incidens oka is kiderült a számára; *„erős idegzet kell hozzá”,* ötlött a fejébe. A szavaló, alighogy behantolták a sírt, az özvegy orra alá dugott egy számlát, amit a sírkő tetején állított ki a gyásznép mögött.

Sneff úgy érezte, hogy a sírok fölül elfogy az ég. Homloka gyöngyözni kezdett. Hideg veríték öntötte el a testét. *„Azt hittem, engem már nem lep meg semmi – dörmögte az orra elé. – De mindig lesz valami, amire ép ésszel nem lehet számítani, ha temetnek. Ritka madár errefelé a meglepetés, mégis eljön olykor, és kigúnyol bennünket, a bolondját járattja velünk. A démonok emberi testbe öltöznek. A temetőbe mindig beteszik a lábukat, ha temetnek!”*

A kapuból még visszafordult, és végignézett a fejfákon, az egymás mögött sorakozó szomorú ciprusokon és fenyőkön, a szürkésbarna, fázó sírköveken: *„a sors hepehupái végetérnek egyszer.”* Már nem emlékezett rá, hogy

kitől olvashatta ezt a bölcsességet. Félt bevallani, hogy az életnél az olvasmányai nagyobb hatással vannak rá.

Gondolkodott, hogy mivel tudná megcáfolni.

A helyesbítésen nem törte a fejét, és nem bánta, hogy az adósságát nem törlesztette.

